

Nr 377.

Av herr **Hedlund** i Östersund, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 179, med förslag till lag med särskilda bestämmelser om utskrivning från sinnessjukhus.

Sedan 1945 års riksdag i samband med antagandet av vissa ändringar i sinnessjuklagen uttalat sig för en decentralisering av utskrivningsförfarandet vid sinnessjukhusen från sinnessjuknämnden till lokala utskrivningsorgan och 1947 års riksdag med anledning av väckta motioner i skrivelse till Kungl. Maj:t anhållit, att Kungl. Maj:t ville till 1948 års riksdag framlägga förslag om inrättande av lokala utskrivningsnämnder vid sinnessjukhusen, har förslag till dylik lagstiftning framlagts för riksdagen genom kungl. proposition den 1 april 1949 nr 179.

Såsom skäl för den föreslagna decentraliseringen hade i de av riksdagen godkända utskottsutlåtandena bl. a. anförts, att sinnessjuknämnden i det stora flertalet fall måste verkställa prövningen med stöd allenast av skriftlig utredning, att en lokal utskrivningsmyndighet på ett smidigare och snabbare sätt kunde tillse att den utskrivne placerades i lämplig miljö och erhöle lämpligt arbete, att viktigare än formella enhetlighetssynpunkter — vilka, när prövningen allenast grundades på ett skriftligt material, lätt ledde till ett schablonmässigt bedömande — vore att man vid utskrivningen sökte nå fram till ett ur såväl samhällets som den enskildes synpunkt riktigt bedömande av varje särskilt fall, grundat på omedelbar, personlig kontakt med fallet, att ur synpunkten av den enskildes rättssäkerhet sinnessjuknämndens ursprungliga uppgift att vara en besvärinstans för de intagna förskjutits till deras nackdel därigenom att den även fått uppgiften att emot sjukvårdsläkarna bevaka det allmännas intresse av de intagnas kvarhållande ur samhällsskyddets synpunkt, att genom inrättandet av lokala utskrivningsnämnder allmänheten skulle erhålla tillfälle till ökad insyn i sinnessjukvården och förtroendet för denna därigenom komma att stärkas, samt att det för vederbörande patient måste kännas betydligt mer tillfredsställande att få personligen framlägga sin sak inför den myndighet, som hade att besluta om utskrivningen, än att helt bero av den bild av hans fall som skriftliga handlingar kunde giva.

Dessa starka skäl för en decentralisering av sinnessjuknämndens utskrivningsuppgift synas i huvudsak ha accepterats i den kungl. propositionen. I stället för att godtaga de av sjukvårdsberedningen föreslagna ändringarna i sinnessjuklagen för decentraliseringens genomförande föreslår emellertid de-

partementschefen att bestämmelserna om de särskilda utskrivningsreglerna skola införas i en särskild *tidsbegränsad fullmaktstag*. Enligt 1 § skall nämligen vad i lagen stadgas allenast gälla i den mån Konungen beträffande visst sinnessjukhus därom förordnar och lagens giltighetstid begränsas till två och ett halvt år. Enligt motiven skulle experimentet med lagens tillämpning genomföras vid Ulleråkers, S:t Sigfrids och Sidsjöns sjukhus. Departementschefen medger själv att det kan ifrågasättas om det är helt lämpligt att på en för rättssäkerheten så betydelsefull punkt som den ifrågavarande olika ordning råder i skilda delar av landet. Enligt min mening är det i hög grad olämpligt. Såsom skäl för förslaget att giva den nya ordningen en begränsad tillämpning för att under en kortare tid söka vinna viss erfarenhet har anförts att man icke kunde bortse från att det föreläge risk för att sjukvårdsläkarens arbetsbörda i någon mån skulle ökas. Detta har emellertid ingalunda varit en allmän mening bland läkarna själva. Många läkare — bland dem en motionär vid 1947 års riksdag — göra med bestämdhet motsatsen gällande. Huru härmed än förhåller sig kan den framkomna tvekan ej utgöra tillräckligt skäl till en anordning som i ett viktigt rättsskyddshänseende för personer intagna å olika sjukhus innebär en klar olikhet inför lagen.

Önskan att till en början genomföra de nya utskrivningsbestämmelserna allenast som ett experiment vid ett mindre antal sinnessjukhus har föranlett förslaget att de också skulle gälla allenast för en begränsad tid, två och ett halvt år. Även om erfarenheten skulle giva vid handen »att sjukvårdsläkarens arbetsbörda i någon mån skulle ökas» genom den nya ordningen, kan detta enligt min mening ej få utgöra anledning till en återgång till utskrivningsfrågornas förläggande till en på papperen beslutande central nämnd, som utgör både första och sista instans och mot vars beslut någon klagorätt sålunda ej finnes.

Även om lagstiftningen utsträcker till att gälla alla sinnessjukhus, skulle dess antagande på en begränsad tid så till vida bevara dess fullmaktskaraktär, att det blott behövdes att en proposition om lagens förlängning ej framlades för 1952 års riksdag för att hela reformen skulle bortfalla och den centrala sinnessjuknämnden återinträda i sina nuvarande funktioner. Det är möjligt att vunna erfarenheter kunna ge anledning till ändringar i lagen. Men förslag härom bör framföras i vanlig ordning, genom proposition eller motion. Att genomföra den av riksdagen två gånger begärda reformen på detta viktiga rättsområde på sådant sätt att den åter kan upphävas blott därigenom att en departementschef icke framlägger en proposition om dess förlängning synes ej kunna ifrågakomma.

Jag yrkar alltså, att fullmaktsbestämmelsen i 1 § utgår, att de föreslagna bestämmelserna i lagen få gälla varje sinnessjukhus, samt att desamma inarbetas i sinnessjuklagen på det sätt sinnessjukvårdsberedningen föreslagit enligt vad som framgår av s. 63—66 i den kungl. propositionen.

På grund av vad sålunda anförts får jag föreslå,

att riksdagen vidtager ovan påyrkade ändringar i den kungl. propositionen i den redigering vederbörande utskott torde utarbeta.

Stockholm den 21 april 1949.

Verner Hedlund,
Östersund.
